

LO GERONÉS

SETMANARI DE AVISOS Y NOTICIES

PORTA-VEU DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

PREU DE SUSCRIPCIÓ	
Gerona	1 peseta trimestre
Fora	1'25 id.
Estranger	1'50 id.
Un número	10 céntims

Añy 5.º

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

CORT-REAL 7-1.º

ANUNCIS Y COMUNICATS

Preus convencionals

De tots los llibres, folletons, etc., que s'remetin
a la Redacció, se'n donarà compte en lo Setmanari

Núm. 198

SECCIÓ GENERAL

CUNEROS

Encara que tot fa creure que les eleccions no seran tant aviat com molts se pensaven, se comensa ja a parlar de quins tenen de ser els diputats que, per obra y gracia del encasillat que s'està confeccionant a Madrid, figuraran haver sigut elegits pels electors dels vuit districtes d'aquesta província y, per una fició de la llei, seran los representants en les Corts espanyoles.

Y lo mateix que en la nostre província passarà en totes les demés d'Espanya é illes adjacents. Fins lo nou govern de la illa de Cuba, contan los diaris que s'vol estrenar de gran elector encasillat per la Habana á n'En Sagasta y á n'En Castelar, que tenen tant de cubans com nosaltres de xinos.

Perque, axò si, aviat serà una condició indispensable per esser diputat la de no haver nat en lo districte, no tenirhi bens de cap classe, ni cap motiu especial d'afecció; ó sia, res de lo que pot establir una solidaritat entre los interessos y modo de pensar y de sentir del districte y los de son representant legal.

L'encasillat es ja a Espanya una institució fonamental. Gracies á ell, lo pays queda suprimit del tot, los partits que en determinades circumstancies actuan de governamentals se partexen l'usufruct del poder com a bons germans, y los governs tenen la seguretat de que les Corts per ells fets votarán que som a mitja nit a les dotze del dia, si d'aquest modo té a be manalsi que ho fassin.

Es tanta la forsa d'aquesta institució, que los ministres se veuen obligats, porque puga funcionar lo sistema parlamentari, a encasillar als diputats que volen que los hi fassin la contra.

Y d'unes Corts axis formades s'ha convingut a Espanya en dirne la *Representació Nacional*; y del vot d'aquestes Corts, que diuen amén a tot lo que l'Govern vol, la expressió de la voluntat del pays.

Afortunadament, si temps qu'aquest ja no s'hi encaparra y deixa l'camp lliure als vividors que s'dedican a fer lo caldo gras als personatges que a Madrid travallan per arribar a grans estadistes y a monstruos de la edat presente, ab tal de que aquells los hi assegurin la desembresada explotació de les províncies y dels districtes. Y com aquells vividors en les províncies son los que manan y disposan y los que repartexen lo pa beneyt, del Governador y del President de la Audiencia per avall vúlguinne de barretades y de cortesies.

Resulta, donchs, que coneigut l'encasillat, ja sabem qui son los nostres futurs diputats, tant del govern com de la oposició. De la oposició a Madrid s'enten, que per lo que respecta a la província la seva oposició no s'hi coneix gens ni mica.

S'assegura que están encasillats; pel districte de Sta. Coloma, lo Sr. Comyn, un advocat que viu a Madrid y que sense altre mérit especial que l'ser protegit d'En Silvela, va encasillarlo. En Canovas avans de renir aqest, y per obra y gracia de l'encasillat va sortir diputat per aquell districte ahont ningú tenia coneixement de que tal senyor existís. De llavors ensa lo Sr. Comyn considera a Santa Coloma de Farnés com a son districte *natural*, com ara En Silvela y En Sagasta sembla que corren bé, lo govern no ha tingut inconvenient en regonéixerlo aixís.

Pel districte de Gerona, lo Sr. Herrero, un valencià que viu també a Madrid y que forma a les ordres del Sr. Canalejas en consideració a quins mèrits ha obtingut lo *passe* dels qui manan.

Pel districte de Olot, lo senyor Llorens, carlí molt coneugut, fill de Valencia, al qui per certes diferencies dels carlins d'aquell districte ya lograr la Junta de Gerona ferlo encasillar, medianat l'ajuda dels de la seva comunió als candidats canovins d'altres districtes, especialment del de Gerona; haventse donat lo cas de que el govern va cumplir lleialment lo promés y la Junta carlina no va paper conseguir que ho cumplissen los seus, y axò que l'partit assunsa fer gala de disciplina. Algun pacte es probable que s'hi haurà també aquesta vegada.

Pel districte de Figueres, lo Sr. Vilallonga, originari de la palau y fincat en lo districte, que enten y parla l'castellà, y que no se elegit com a conservador en les últimes eleccions canovines per una coalició de tots los electors monàrquics del districte contra los republicans.

Per Puigcerdà lo Sr. Puig, català de naixensa, casat a Madrid i un ordinariament, y no ha definit en política. Es difícil

Diumenge 30 de Janer de 1898

que cap govern deixi d'encasillar per un districte que necessita en la candidat condicions especials, condicions que, per la seva bossa, reuneix de sobres lo Sr. Puig.

Alguna cosa semblant se podria dir del districte de Vilade muls, orfe encara que s'apiguen d'encasillat. Pels vents que correu podria ser qualsevol Alvarez Mariño, Ruiz, Lopez ó Gonzalez.

Pel districte de Torroella, encara no hem pogut posar en clar si l'encasillat es, com asseguran uns, lo Sr. Quiutana (don Pompeyo), fusionista, fill de Torroella, que aprofita totes les ocasions que se li presentan de parlar en castellà; ó si serà lo Sr. Aldrich, advocat de La Bisbal, gens conegut en política, al qual molts atibuhexen idees carlines, y que, gracies a la bona armonia y concordia que regna entre los elements il·liberals ó que tal se diuhen en la nostre província, tindria l'apoyo dels herreristes, dels puigcerveristes y de la fracció carlina que fa alí ab aquests.

Dels sis encasillats que quasi se pot dir que se saben de cert, n'hi ha tres de cuneros del tot, dos de mitjós cuneros y un de la terra, y d'ells quatre no son catalans y los dos que ho son no residexen habitualment a Catalunya.

Dels dos districtes dubtosos, lo més probable es que dels encasillats l'un per lo menos no sie català y meresqui de plé la classificació de cunero.

Y preparemnos para sentir les serenates lo dia de la GRAN VICTORIA.

J. B. y S.

DISCURS

de don Enrich Prat de la Riba en la Academia de la Juventut Catòlica de Barcelona.

Senyors:

La Edat Mitja torna. Ja no es aquella època temerosa, aquell caos esgarriós, aquell teixit de crudeltats, de injusticias, de desordre, de barbarie. En los historiadores d'ahir, un s'afurgava al sortir del mon clàssic y entrar en la Edat Mitja, que tota Europa quedava de sopete engolida per una foscor immensa com la de la nit ó d'un eclipse. Tot tenebras; tot inació, no ser, solitud, silenci de sepulcre, sols trencat pel rosc dels corchs ó pel crujir dels verns sobre'l cadaver. Quietut tantsols trencada pels pretoris que s'esfondran, los circums que s'essavissan, los archs triomfals que s'esberlan, los deus antichs que cauen y s'arrojen. Creixent d'aquelles runas, nos pintava primer un monstre crudel, lo feudalisme, aixecant sàs superbas forteresas pel demunt dels sufriments y las llibertats dels homes. Y a son costat un altre monstre més esgarriós encara, lo Papat, la Iglesia, enfeynada en tapar d'uils a la humanitat pera que li fos menester sempre un guia.

Així ho escampava aquella ciencia inflada y presumptuosa que s'nodria de ideologismes y menyspreuava cercar en la realitat son fonament; aquella ciencia que en sociologia no tenia altre alimento que las quimeras dels utopistas, en política somniau restaurar la Roma dels Césars, en literatura sols s'esbargia en Lidias y Venus y florés de Guido; que en la historia no s'volia embrutar ab la pols dels arxius ó'l negre engrut de las lápidas ni cansarse pujant pels cims cercant tombas ignoradas, memorias perdudas, monumeuts dels passat colgats per sas runas.

Avuy aquesta ciencia ha desaparegut per sempre; sols ne quedan migradissims rebrots, figures viventes d'altres èpoques, fantasmas del ahir que viuen sols del recort y de la protecció oficial del Estat, últim refugi de totas las ideas envellides.

La ciencia d'avuy y no sols la ciencia católica sino també una ciencia materialista y atea com lo positivisme ha destruït aqueixa noció convencional de la història mitj-evil; nos ha fet veure questa societat atrafegada en contribuir, fonamentar, organizar, en una elaboració enèrgica e incessant: las ciencias avançantse y empreucent sortoses vies, las societats organitzantse ab sólida estructura, los Estats constituintse. No era silenci, no: sino moviment y vida: en lo taller y en lo camp, en lo brugit de fàrs y mercats,

en lo tragí dels ports de mar y las dressanas, en universitats y escolas, en los palaus dels Reys, en los castells senyoriais, en las casas del consell de las ciutats, en los collatges dels pagesos de remensa, en las abadies y convents; per tot fermentació d'idees y naixensa d'energies.

Dessota las voltas dels temples pagans de Venus ó de Mars y, despresa, de las hermosas capellas romàniques que s'apostihiren, la idea cristiana anava enfondint milers d'entendiments, convertintse en substància intel·lectual de generacions d'homes, en norma de conducta, en llum de vida. Los monjos de Sant Benet dessecavan ayguamolls y llacunes, fecondavan los ermos, aixecavan maravillosos artístics monestirs, cercavan furçant d'aquí d'allà los vells arxius de la ciencia ja oblidada, que guardavan al fons de sus bibliotecas may soliuas. Los frares predicadors brandavan sa veu de foix contra las heretgías y portavan la devoció de Maria al cor de totes las famílies, ensenyant a la humanitat la oració de las oracions, lo Rosari. Los deixebles de Sant Francesc s'apoderavan del mon ab sa humilitat pera encaminarlo a Deu, predicavan arreu la religió del amor y la practicaven. Y en lo sí de tots los convents y monestirs anava creixent cada cop més robusta, més esplèndida, la ciencia teològica, y sa sava, empeltada a la filosofia, s'convertí en novelles brotadas més usfanosas y fecundas.

A redós dels castells senyoriais y las abadies creixia y prosperava una classe nombrosa, suferta, encastada a la terra més que s'alsinars y rouredas de sus masías, y removentla sempre desde sigles y desde singles fecondantla ab sus sevas suhadas; la dels pagesos que anava deslliurantse de las antigues cadenes del esclavatje y dirigintse ab pas ferm y seguir a conquerir la propietat del terrer que un temps com esclaus conreuharen. Las ciutats semblaven ruscs d'abellas en plena fermentació d'activitat industrial y mercantil; en sus carrers estrets y tortuosos circulava reposada y serena una multitut feynera, distribuïda armònicament en classes y gremis; y aplegats per la campana del consell deixavan sos prohoms las eynas del travall y's reunien pera deliberar sobre los negocis comunals. Los reys empenyian als uns a emanciparse y als altres a organisar-se y a tots los convocaban solemnialment pera tractar en Corts de la reformació de tota la terra. Y en los llabis de tots: dels burgesos de las ciutats y dels rústecs habitants de las montanyas, dels sacerdots y dels troneras, en las llotjas de mar com en las salas dels palaus, prenia cos, s'arrodonia y reforsava la llengua popular.

La Iglesia formava aquí y allá grans centres intel·lectuals per hont s'empenyian, procedents de tot lo mon civilisat, bulliciosas multituds ab fam d'aprendre y anar al endavant en la via de la ciencia, y per hont passavan, l'un darrera l'altre, tots los pensadors del sige; agermanava als pobles ab la comunitat de creences y de devocións, y extenia pel demunt de tots los reials cristians los lligams de la seva autoritat, conduintlos a tots, suament, sense violència, a la constitució d'una societat internacional perfecta ab poders y dret y llengua propias.

Y, no obstant això, per dessota d'aquesta unitat suprema de civilisació prosperaven lliurement y sense obstacles totas las energies, moventse espontàneament y espontàneamente constituhintse y organisantse, ab plenitud d'autonomia.

Per qué, senyors, dignemho ben alt: la Edat Mitja es la Edat de las autonomías. En la societat mitj-evil, a tot arreu hont se forma un nucle actiu, hont se remou un germe de vida, hi trobaréu la autonomia president sa creixensa y constitució; allá hont se vulga que la vida apareix, es autònoma, la autonomia la acompaña. Es autònoma la Iglesia, lliure de imposicions de tota mena; son autònoms los Estats que no tenen la tutela de triples ni quadruples aliances ni han de temer intervencions estranyas; son autònomas las regions que posseixen organismes administrativa

tius propis, diferents en cada una, nascuts del propi terror, y Corts propias per estatuir sobre 'ls grans interessos nacionals; son autònoms los municipis fins un grau que avuy mateix nos maravella; son autònoms los gremis en la resolució dels seus afers; autònoms las fundacions benèfiques; autònoms las Universitats y Estudis; y autònoms los ciutadans, més, molt més, mil vegades més que avuy, ab tot y la famosa proclamació dels drets individuals, perque allà vore, com que no hi havia còdichs tant casuístichs ni reglaments administratius y fiscals, ni jurisprudència de cap mena, ni direccions generals, ni cossos facultatius, ni inspeccions, ni tantas altres institucions ab que l'Estat modern afavoreix ab paternal sollicitut als libèrrims ciutadans del segle XIX, l'home era verdaderament lliure y senyor de si mateix y de ses coses y fins per medi de la costüm, que ab los seus actes feya naixer, exerceix do veritable legislador. Comparat ab lo ciutadà lliure d'allavoras, l'home d'avuy ab sos inalienables é imprescriptibles drets individuals es un no res, un nom, un rey sense corona, per l'estil d'aquests que *reinan pero no gobernan* en las monarquies parlamentaries.

Tal es, senyors, presentada en sas notas caractèrísticas, la civilisació de la Edat Mitja. Edat Mitja vol dir, donchs, cristianisme, vol dir pobles que rebrutan per entre la espessa xarxa de la centralisació romana, vol dir llibertat, vol dir espontaneitat, vol dir, y aquesta es la fórmula mes sintética de totes, NATURALITAT en totes las esferas de la vida social y política.

Mes al fort mateix del desenrotollo d'aquesta civilisació espléndida apareixen los gérmenes que han de combatre y desviarla de sa corrent natural, fentla raure altre cop en ple paganism.

Ab lo descubriment dels monuments legals de Roma—y això que vaig a dir ja ho he dit en altra ocasió—ab lo descubriment dels mouments legals de Roma y la entrada de la classe mitja a la vida pública, se despertà una tendència irresistible al Dret Romà, que traba en totes las nacions una lluita incessant ab lo Dret Indígena. Los jurisconsults y sabis que sortien de la Universitat de Bolonia ab l'estudi de les lleys imperials s'enamora del cesarisme del imperi bizantí y somián, cada un pera son poble, un César Justinià voltat de consellers llegistes. Los Reys fan política cesarista y s'apoyan en los lletrats pera combatre lo feudalisme y ferse absoluts. La arquitectura pert sa bellissima forma naturalista, y's concreta a contrafer las formes clàssiques. Se propagan ab la imprenta las obras literaries de la antiguitat romana y grega, y's tors lo curs de las literatures nacionals indígenes. Fins a la Iglesia arribà'l contagi; y això nos trovém ab Gregori nové que, al publicar las Decretals, s'intitula diví, al estil dels emperadors de Roma.

Avansan, donchs, contra la espontaneitat ó realitat dels pobles, tres unitarismes pagans ó clàssichs. Lo Dret ha de ser únicament lo dret de Roma. La autoritat sols una, la del César. Lo font de la bellesa una no més també, la forma clàssica.

Al mateix temps que aquesta onada de romanisme y fins potser a causa d'ella, invadia la societat un altra corrent no menos poderosa. Aquesta naix en la reforma. Los reformadors malgrat destruir la autoritat de la Iglesia acceptan encara la Revelació; més la indiferència religiosa que segueix a les grans disputes teològiques dels sigles XVI y XVII, la arracona bem prompte, quedantse ab la sola rahó humana. Lo mètode s'torna completament racionalista, se funda sols en la rahó; pero una rahó parcial, insuficient, ignorant del passat y del present dels pobles, de la causa, fonament y llegimitat de las institucions ab que s'oposa, desconeixedora dels títols lleigitims de la tradició y de la costum, y estranya de tot al poble que coneix sols de passada y sens endevinar sos sentiments y aspiracions.

La filosofia s'tornà ideologista ó be sensualista y materialista. Lo dret polític construí sistemes absoluts, universals, aplicables a totes las rassas y països. La Sociologia vegé la causa del malestar social, no en los abusos de las institucions y en la imperfecció y perversitat originaria del home, sino que, extremada y generalisadora sempre, culpa la organisiació social existent y s'ensanya ab los gremis. La economia política, de nou nascuda a Inglaterra, estableix principis universals, absoluts també, que han de produir prosperitat en tots los pobles.

També en aqueixa corrent trobem l'unitarisme esclusivista. Un sol dret, una sola autoritat, una sola forma estètica, deya'l romanisme. Lo filosofisme esclama: un sol instrument per cercar la veritat; la rahó; una sola forma de la rahó, la rahó rehonadora ó generalisadora; una sola manera de ser del home, l'home desligat de tot caràcter de individualitat y nacionalitat; una sola forma constitutiva de la so-

cietat; lo contracte: una sola organisiació social, l'individualisme; un sol regimen administratiu, la centralisació; una sola organisiació política, l'parlamentarisme; un sols principis econòmics, los de la escola anglesa.

(Se acabará).

LA AUTONOMÍA

en las illas Hawái

«La anexió d'un país, suposat més débil ó inferior, á un altre país que's creu superior ó més fort, sempre que sia feta contra la voluntat de sos naturals, ó que no sia ulteriorment ratificada per aquests, es sempre illegítima. Y ho es sian lo que's vulgan lo color, lo nombre y 'ls graus de civilisació dels habitants.» Aquell fet porta en sí gérmenes indestructibles d'antipatía que, tart ó dej. rn, acaban per anular lo que es efecte del mal anomenat *dret* de conquista combinació diplomática, ó digas com se vulla.

Això es tant cert, que actualment estém presenciant un fet general que no es altra cosa que la demostració de la veritat sentada. Lo despertament de las nacions oprimides per l'unitarisme, avuy en plena decadència, per lo que respecta als continents; lo crit de llibertat y d'independència en las colonias de tots los Estats així ho demostran.

En aquests últims temps, las que se'n diuhen «grans potencias», com una consigna donada entre elles, s'afanyan totes alauna pera anexionarse territoris y més territoris, per llunyans que sian, per dificultosa que's presenti sa possesió, per problemàtica que's trobi la utilitat y ventatja de la «usurpació». Un altre exemple d'això'l trobem en la qüestió de la anexió del arxipèlag del Hawái pels Estats Units del Nort d'América.

La possessió d'aquelles illas se l'han disputada fins ara, com si's tractés de una cosa *vere nullius*, la República nort-americana y'l regne del Japó. Aquell, per la rahó del mes fort... *quia nominor Leo*; aquest, fundantse en lo gran nombre de sos nacionals establets en lo pais. No obstant, los naturals declaran trobar més interessant y més just no esser ni japonesos ni americans, sino senzillamen hawaiesos.

Un ilustre viatjant, Mr. Lumont d'Urville, calificá ja en 1831 a las islas Hawái, «las úniques islas polinésias que poden constituir un important cos de nació;» opinió que'l temps ha confirmat plenament, donchs que en la actualitat aquella nació respon com a tal, y opina'l crit de llibertat a la usurpació que d'ella s'acaba de perpetrar. Es de desitjar, donchs, com diu G. de Wayll en son interessant article publicat en *La Nouvelle Revue*, (de qui prenem la major part dels conceptes d'aquest extracte), que la anexió nort-americana no vinga a donar una nova bandera a aquella petita nació, que mereix, baix molts punts de vista, continuar vivint de sa historia propia y baix sos colors nacionals.»

Per dissot, y gracias a la pressió de las circunstancies, lo regne d'Hawái ha acabat per esser una província de la gran República del Nort. La pobre reyna Liliankalani, ex-soberana constitucional d'Hawái, davant de la primera amenassa d'intencions anexionistas de Washington, se dirigi ab una senzillesa no exempta de real grandesa a pledejar en persona la causa de la independència de sa pàtria davant de què es elegits de la gran y poderosa nació. Mentre Cleveland ocupá la Casa Blanca, lo dret a la llibertat que pera son petit poble reclamá aquella malaurada reyna fou escoltat, si bé per curt temps. Desde allà vore las cosas han canviat.

¿Se proposarán los nort-americans desnacionalizar, ó sia *americanizar* l'Hawái? ¿Será aplicat al país anexionat lo criteri individualista dels yankees y's respectarà en lo possible'l caràcter dels naturals? *That is the question.*

Cal tenir molt present que no's tracta d'un país salvatge. Baix la benèfica influència de Tamea-Mea, l'poble hawaies se civilisá per complert y rápidament en menos d'una centúria. Y un poble que ha donat un exemple tal de progrés «sia la que's vulla» sa significació numèrica, diu ab sobrada rahó Mr. Wally, es un hermós, bò y gran poble y per tant mereixi esser lliure e independent per honor a la humanitat civilizada.»

Lo poble hawaies ha declarat que no's conforma ab la desnacionalizació què la forsa de las bayonetes yankees li vol imposar.

En vista de que per la forsa no ha lograt l'intelligent poble hawaies realitzar sos desitjos, procura per la contracció donar a coneixer sos clams, haventse publicat arà fa poch una memoria de protesta anti-anexionista per un comité de notables indígenes y de re-

sidents instalats en l'arxipèlag, «dirigintse al President, al Congrés y al poble dels Estats-Units d'America.» Aquesta Memoria demostra que l'govern jakee, per anexionar-se l'Hawái, aprofita, sense escrivir, una verdadera trahició feta als interessos de la població independent.

Un govern arbitrariament constituit y de tots desautorisat, desohit los votos del poble hawaies (que s'ha criticat res te que envejar a més d'una nació), ha consentit injustament la servitud de son poble. Clarament expressa aquesta opinio y sos desitjos en l'audit document al declarar: la constitució de la república d'Hawái ha sigut adoptada per una Convenció, la majoria de quins indígenes duos s'han nombrat ells mateixos y altres no han sigut elegits sino per una insignificant minoria, constituida especialment d'extrangers de molt fresca residència en lo país, no tenint, en las illas ni interessos d'importància ni lassos socials.»

«Que'l govern republicà, així arbitriament constituit y que no ha sigut sancionat per cap vot popular, se dona, sense poders, lo dret de destruir la nacionalitat hawaiesa y de cedir al estranger lo territori de las illas y sus dependencias.»

«Que es ab dolor y ab esglay que 'ls insulans han conegut la existencia del odiós tractat d'anexió autorisat per lo President Mac-Kinley, sense haver consultat als qui, desde mitj segle, havian, gràcies al dret d'elegir, participat en lo govern y en la administració dels negocis interiors y exteriors... En conseqüencia, aqueix tractat, fet prescindint dels y contra'l qual protestan humilment, més ab major energia, es atentatori a los drets individuais i polítics.»

Acaba la memoria demandant als americanos que no passin més avant en aquesta obra injusta y dolorosa, invocant molt oportunament la mateixa declaració d'Independència americana, en un de quins articles proclama: «que 'ls governants no conservan sos justos poders sino pel consentiment dels governants.» Se reclama per l'Hawái lo dret de disposar, al igual que qualsevol Estat americà, de sa propia sort, en lo seu fit que millor semblarà als naturals del país.

Reclama ademés y avans de tot, lo dret per lo poble hawaies de ser consultat sobre aquesta qüestió d'anexió, per ell vital, y s'ofereixen noblement, si el vot lliure y leal te lioch en aquesta qüestió, y si la majoria es favorable al tractat, a acceptar francament y sense segonas intencions la anexió allavoras considerada.

En una paraula, aquesta anexió que es un bruto pas enrera en la vía del respecte a las nacions comensa per ser protestada d'un modo digno y valent pel poble sacrificat, y per lo tant, no pot ser fermada de durada si 'ls furs de la Justicia han de prevaldr.

Pelegrí Caeades y Gramatz.

(De *La Renaixensa*)

Noticies

Oficials

AJUNTAMENT. — Sessió del 26 de Janer. — (2. convocatòria). — Reunits 10 concejals baix la presidència del alcalde sepi Boixa, prengueren los següents acorts, després d'aprobar la acta de la sessió anterior:

Aprobar compte per 609'88 pessetas y la distribució de los pel mes de Febrer, que ascendeix a 45.403'31 pessetas.

Aprobar lo Reglament de la Escola municipal de Arts y Oficis.

Aprobar la acta de recepció del alcantarillat del carrer de Barca y retornar la fiança.

Fer los estudis pera la construcció de un pont sobre l'Oriol en l'extrem del carrer del Carme.

Practicar obras de defensa en lo Ter y adobar los despeses causats per lo Oyar y Güell, comensant a aquest fi la d'una transferència de crèdit dels capitols, fonts y canals materials pera obras per administració.

Se donà lectura de la sentència dictada per l'Audiencia plet de la «Aurora» contra l'Ajuntament.

Nombrar una Comissió especial composta dels senyors Cuna, Salvat y Tor perque entengui en tot lo que se refereix a l'Electricitat.

Fou llegida una proposició dels Srs. Plá y Esteve en la qual seu lo dictamen de quatre advocats que proposan al Ajuntament lo següent: 1.º que en vista del contracte que existeix entre l'Ajuntament y la casa Planas, Flaugier y Cia, es lo convenient pels interessos de ambdues parts un arreglo amistós. 2.º que prescindint l'Ajuntament de subastas, encarregui la factació de servei per contracte.

Se llegiren dos proposicions més que, com l'anterior, ja la Comissió especial.

Han rebut lo anuncie de la exposició internacional de productes de la Industria, Comerç, Marinha y Bellas Arts que se celebrara a Rochefort Sur Mer desde el 1.º de Juny al 1.º de Setembre de 1898. Los que desitjin concorrerhi poden demanar a l'Ajuntament de dita població.

—S' ha publicat lo número 121 de la revista quinzenal ilustrada *Les Misiones Catòlicas*, que adquiereix cada dia més renom per son escultí y variat text, y pels grabats que en aquest s' intercalen.

—Ha quedat constituida en aquesta ciutat la Comissió delegada per promoure la concurrencia á la Fira-concurs agrícola que tracta de celebrarse á Barcelona en la vinenta primavera.

—Per lo número 614 comença l' any 22 de la publicació del popular periódich *L'Art del Pagés*, fundat y dirigit per nostre company en la premsa don Francisco X. Tobella. Apareix en la mateixa forma é igual mida que quan veié la llum pública per primera vegada, en 1877, sense que desmereixi en res de sos millors temps. Conté varis travalls d' agricultura professional y práctica, varietats, notícias, cullites, firas y mercats, suscrits per personas de reconeguda competència, y son preu es assequible al petit agricultor.

Copíem de *La Renaixensa*:

«Tot quan se fassi per la cultura de Catalunya no pot tenir en nostras planas més que un entusiasta aplaudiment. Molt nos plau, doncs, poguer donar compte á nostres lectors de que molt aviat s' inaugurarán en nostra Universitat las conferencias científicas que doniran alguns professors de las Facultats en los matins dels diumenges, à semblaansa de lo que en altres Universitats se fa. Iniciadas per lo Rector d' acord ab los degans, teneu lo caràcter d' ensaig, y si, com es d' esperar, obtenen per part dels alumnos la bona accollida que mereix la tasca que en son obsequi s' han imposat alguns senyors professors, continuarán en los anys successius y turnarán en las mateixas, no sols los demés professors de la Universitat que s' presten á donarlas, sino ls de las Escoles especials, als quals s' invitarrá per'això. Segons lo resultat que d' aquestas conferencias s' obtinguí, s' intentarà en l' any que ve la realització d' altre projecte, que es lo de conferencies pera las classes trivalladoras, á fi de donalshi á coneixe, en lleuguatge senzill, los principis científics més elementals que poden esserlos útils en las necessitats ordinarias de la vida y en l' exercici de sa industria.

Rebi, l' ilustre Rector de la Universitat Sr. Durán y Bas, nostre més complerta felicitació per lo seu zel en travallar per extender cada dia més entre l' poble català la afició al estudi de la ciencia, y desitjém que tots los que s' interessan pera Catalunya no sia solzament la menestrala enriquida, sino la terra en que junt ab la prospèritat material se peusa també en l' enaltiment del esperit, secundin questa benemerita iniciativa y procurin que aquestas conferencies denguin profitos resultats.»

Unim nostre felicitació á la del estimat company y fem vots per la prompte realisació de aytal millora.

—Ha mort en aquesta Ciutat donya Baltasara Bacó, mare de nostre amic lo distingit advocat D. Joseph Coderch, á qui acompaném en lo sentimeut.

—Diu *La Vanguardia* de Barcelona del dia 26 del corrent:

«El Sr. Larroca ha impuesto una multa de quinientas pesetas á una societat recreativa de Villanueva y Geltrú, en donde se jugava á los prohibidos.»

Aquí, encara que com hem dit repetidas vegades s' assegura publicament que s' juga á la capital y en quasi totes las poblacions importants de la província y fins que la explotació del joch es un dels tants negocis perfectament montats y so dels que produhexen menos rendiments; ni el Sr. Governador Civil ha imposat cap multa, ni la guardia civil ni tampoch lo Sr. Fiscal de la Audiencia s' han mogut en res ni per res; sent aixís que ab un xich de bona voluntat los hi seria fàcil saberlo y acabarlo, ja que per axó tenen atribucions propias y pensem que no deuen haver de demanar permís á ningú; donchs no es creible que ls qu' explotan lo joch contin ab cap protecció suficientment poderosa pera garantísi la immunitat, com no pochs sospitan y forses arriban á pensarlo. ¡No s' ha arribat á murmurar fins de que la policia estava á la mira de la que pogués fer en l' assumpto la guardia civil, en certa població cap de partit abont la cosa sembla ha arat alguna vegada de valent!

Tampoch la premsa geronina s' ha fet càrrec de la nostre *indirecta*, ni i mateix periódich carli *El Norte*, tant bon minyó, de la *directa* que li va endressar *El Defensor de Gerona*. Desitjem que s' esmeni aviat, y que no esperi á parlarne, com ho fan altres que tothom coneix, lo dia que l' negoci s' acabi.

Lo GERONÉS que no té cap rahó poderosa que l' pugui fer callar, anirà continuant lo procediment qu' ha seguit desde l' principi de la seva publicació y ferà avinent las queixas del públic y las sevas murmuracions á qui convé que ls sàpiga y á qui hi deu posar remey. ¿Que ns escoltarán com qui sent ploure? Pijor per ells. Nosaltres, ja que no res més, haurem vetllat pel nostre bon nom.

—L'esquadra nort-americana que al mando del almirall Montgomery Sicard ha arribat ja á les illes Tortugues, á cinch ó sis hores de la Habana, ab l' objecte diuhen de fer maniobras d' hiver qu' han de durar fins al dia 4 d' Abril pròxim, està formada pels barcos següents: crether acorassat *New-York*; acorassats de primera *Texas*, *Iowa*, *Massachusetts* é *Indiana*; acorassat de segona *Maine*; acorassat guarda-costas *Terror*; crethers *Montgomery*, *Detroit* y *Marblehead*; y torpeders *Dupont*, *Porter*, *Ericsson*, y *Vesuvius*. A n' aquests s' hi té d' anyadir l' acorassat *Brooklyn*, de 9.271 toneladas, que ha rebut ordre de sortir de Nova York ab direcció al Sud y se sospita marxa també á les Tortugues.

—A Madrid han comensat á corre duros falsos de l' any 1896. Se distinguen dels bons en que l' bust te l' orella més grossa y la cangur dels cabells no están fets ab tanta naturalitat. Les lleses de l' aveus y sobre tot la data apareixen com sombrejades. En quant al revers, la lletra R de la paraula «rey» està més separada de la que correspon de les altres y en les armes de Navarra del seu d' Espanya la cadena en sa part inferior té les anelles sepa-

rades, encara que bei fas, y no ligades les unes ab les altres com en los bens. Pasan 638 mil grams menys que ls legítims. Ho advertím per si aquí n' arrívés algun.

—Las conferencias científicas, de que parlem en altre lloc se donaran los diumenges en la Sala Doctoral de nostra Universitat, se regirán per lo següent programa:

Janer dia 30 y Febrer dia 6, á un quart de dotze del matí l' doctor don Miquel Durán y Bas, catedràtic de la Facultat de Dret, desenrotllarà l' tema: «Las lleys segons Platon, Ciceron, lo Pare Suarez y Montesquieu. Estudi primer. Lo concepte fonamental de la ley y son valor en la ciencia.» Febrer dias 13 y 27, á la mateixa hora l' doctor don Bartomé Robert, catedràtic de la Facultat de Medicina, s' ocuparà del tema: «La Patología mental en sus relacions ab los tribunals de justicia.» Mars 6 y 20, á la mateixa hora l' doctor don Joseph Domenech y Estapá, catedràtic de la Facultat de Ciències, tractarà de la «Justa interpretació que deu donar-se al zero y al infinit matemàtic.» Mars dia 27 y Abril dia 3, á la mateixa hora l' doctor don Joseph Daurella y Rull, catedràtic de la Facultat de Filosofia y Lletres, desenrotllarà l' tema: «De com intervé l' cervell en los actes intel·lectius.» Abril dia 17, á igual hora l' doctor don Joseph Casares y Gil, catedràtic de la Facultat de Farmacia, explicarà la «Determinació de pesos moleculars.» Abril dia 24, á la mateixa hora l' avans dit catedràtic desenrotllarà lo tema «Teoria del carbono asimètrich.»

D' esperar es que ls que s' preocupan del avensament intelectual de Catalunya prestarán tot lo seu concurs á questa serie de conferencias, creadas gràcies al patriotisme del ilustre Rector de la Universitat de Catalunya.

—Las 2.000 pessetes doazadas per la Reyna y las 500 de l' Infanta Isabel han sigut repartides als següents pobles d' aquesta província perjudicats per los últims aigualls, en aquesta forma: 175 pessetes á cada un dels pobles: Llansá, Vilajuiga, Portbou, Cantallops, Llers, Romanyá, San Joa de les Abadesas, Garrigüella, Vilatenim y Bescanó; y 150 á Pau, Castelló d' Ampurias, Vilabertran, Campmany y Torroella de Montgrí.

—La Junta Permanent de la «Unió Catalanista» acaba de publicar una circular molt important pera l' desentrollo del catalanisme, que insertarà en lo número pròxim.

—Felisment la insurrecció filipina s' ha acabat, haventse cantat lo Te Deum á Madrid y á Manila. Ara lo que fa falta es que aquí y allí s' obri de manera que no pugui donar lloc a que n' hi hagi un altre. A Cuba, la situació militar continua si fa no fa igual. Les operacions d' En Pando y les d' En Castellanos, encaixen que favorables á nostres armes, no han produbit cap resultat trascendental. A la província de la Habana ha sigut mort lo cebicilla Aranguren, lo crudel matador del Sr. Ruiz. Aprofitantse dels disturbis que hi hagué á la Habana y potser gracies á n' ell ha arribat á aquell port l' acorassat nortamericà «Maine», quina presencia ha produbit sensació en aquella ciutat y dintre y fora d' Espanya. Podrà no dur la cosa cap mirea ulterior, pero lo cert es que de moment hi han anat darrera d' ell barcos de guerra inglesos, francesos y alemanys, y que l' nostre governenvia á les aigües dels Estats Units l' acorassat «Vizcaya», y dona ordres de preparar-se á la nostre esquadra de combat. No més faltarà á la desgraciada Espanya que s' vegés obligada en últim terme á barallar-se ab los nort americans.

A Madrid se continua preparant les eleccions, buscant diners pera cubrir los extraordinaris gastos de la nació y politiquejant en gran. L' ex-partit canoví, sembla se dividirà en dos: lo d' En Silvela-Pidal, apoyat per En Martinez Campos, l' Azcárraga, etc., y lo d' En Romero-Elduayen, apoyat per En Weyler, etc. Los primers han donat ja son manifest, los segons se diu que l' donarán antes de les eleccions.

Ha tornat de Cuba lo Sr. Canalejas que s' mostra molt reservat: pero, que diantre serà que quan hagi comunicat les seves impresions á la Reyna y á u' En Sagasta, no s' digni comunicar-les als reporters dels diaris que les estant esperant ab un pam de boca oberta? Sobre tot, no ns fassi regruar y diguins com ho hem de fer per acabar tot seguit la guerra de Cuba.

SECCIÓ LITERARIA

LA ELECTRICITAT

En Pere de Vallnegré no tenia pas anomenada de sabi; pero no era tan tanoca que s' empassés com á veritats totes las cosas que li contaven. Quan varen posar lo telègrafo al poble, li volien fer creure que per aquells fils de metall hi passava lactricitat, que era com una mèna de vent; pero ell se va adonar de que ls fils no eran pas buits de dius y per altra banda comprenia que allò del telègraf era una cosa pel estil de las campanetas de las casas: tiras lo cordill per un costat y la campana toca al altre; aixís, donchs, anava l' telegrafo, y lo del vent de la lactricitat era una mentida, com ho era lo dels llamps que no son més que unes pedras llargues que cauen los dies de tempestat.

No, de tonfo del tot no era pas. Un dia va baixar á la vila, ahont se deya que hi havia grans novetats. Hi posavan una mena de llum que anava per la electricitat, es á dir, per allò en que en Pere no volia creure Heus aquí, donchs, que l' bon home va anar á una casa á fer alguna compra y li varen dir que l' amo no podia sortir, pero que potser hi podrà entrar-ho. Lo dependent s' agostà á una caixa arrimada á la paret y preguntà en veu alta si s' podia entrar-ho ab lo principal. Desseguida va dir á n' en Pere que no podia ser perque estava molt enfeynat. —Vaja, miñyo, va respondreli en Pere, encara que sia tanto no 'a soch peu pera creure que l' amo es dins d' aquesta caixa. —

En Pere coneixia que s' burlavan d' ell y tractá de venjarse. Va dir que s' esperaria una estona á veure si arribava un company seu, y mentrestant ell se 'n va anar rumiant-sela. Del sostre penjava demunt d' una taula una bola de vidre allargada, ab un pàmpol; estava penjada ab un cordill y en Pere duya un ganivet á la butxaca. Aquella bola devia ser la nova llum. Com estava sol en Pere, probà d' encendrela ab un misto seose resultat. Vinga probar de totes las maneras, fins que, havent fet girar una mena d' aixeta petita, de sopte iquina llum més hermosa! En Pere fins va quedar enlluernat. Si que era senzill. Vols llum, obra la aixeta; vols estar á las foscas, la tancas. ¡Y una llum que no gasfava res, ni oli, ni petroli! No més cal penjarla ab un cordill allà hont se vulga y obrir ó tancar la aixeta.

Vaja! en Pere va resoldres á endúrsen la llum, va tancar la aixeta perque no era questió de ficarla al cistell estant encesa, per que això l' hauria descobert, va mirar per tots costats per si algú l' espiava y, al veure que l' havian deixat sol, va tréures lo ganivet de molla, l' obri y á la una, á las dues, estrebada... Lo que va passar va ser ben diferent de lo que ell se pensava. Lo pobre Pere va rebre un sotragada tan forta que va caure per terra; la bola de vidre y l' pàmpol van ferse á bossins y tothom va enterarse de que ell volta endúrsen lactracitat á casa seva y que al probarlo se li va ficar dins del cos com si fos un mal esperit.

KATERMANN.

LA VEU DE JESUS

VENIU Á MÍ.

Com es ló meu Amat
al mon may he trobat
qui tan bell sia:
es ros, candi y gentil,
un roseret d' Abril
á la florida.

Es sol que may se pon;
á son voler lo mon
per l' espay gira;
son flat per los cels
fa ueixir los estels
que expléndits brillan.

En vahé buscat pel mon
la delitosa font:
may l' he assolidat;
en lloch trobo l' amor
que raja de son Cor
per la ferida.

Ningú, ningú com EII,
com lo meu gojat bell,
tan be m' estimá:
per tréurem del pecat
d' espines coronat
en creu moria.

Trenta tres anys viandant
m' ha anat pel mon buscant
per darm la vida;
per tréurem del abim
se n' ha pujat á un cim
y aixís me crida:

—Desde l' arbre de la Creu,
per tú, vesso la déu
de mas delícias;
perque deixis lo llot,
Jo t' dono vida y tot,
oveila mía.

Allúnyat del pregón
y fuig, amor, del mon
que á la mort guia,
y vina á mon costat,
que Jo so la vritat,
l' amor, la vida.—

Jesús, Jesús del cor,
lo vostre crit d' amor
be l' entenia,
y vull per sempre al peu
de vostra santa Creu
morir y viure.

NARCÍS DE FONTANILLES

SECCIÓ COMERCIAL.

Mercat de Gerona del dia 29 de Janer

Especies.	Mesures.	Pessetes
Blat.	QUARTERA DE 80 LITRES.	19'50
Mestall.	"	18'00
Ordi.	"	9'50
Segol.	"	00'
Civada.	"	9'
Besses.	"	14'
Mill.	"	16'00
Panís.	"	0"
Blat de moro.	"	14'00
Llobins.	"	9'
Fabes.	"	14'00
Fabò.	"	25'
Fassols.	"	21'75
Monjetes.	"	
Oua.	Dotzena.	1'20

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA.

Diumenge, 30.—S. Martínez v. y m.
Dilluns, 31.—S. Pere Nolasco.
Dimarts, 1.—S. Ignasi b. y m.
Dimecres, 2.—La Purificació de Ntra. Sra. ó Candelera.
Dijous, 3.—S. Blai b.
Divendres, 4.—S. Andreu b.
Dissabte 5.—S. Los Ss. mrs. del Japó.

QUARANTA HORES.

Avui se troben en la Iglesia de las Bernardas

SECCIO D'ANUNCIS

SORTIDAS DELS TRENS

LÍNEA DE TARRAGONA Á BARCELONA Y FRANSA

De Gerona á Barcelona

	Mati	Tarde
Correu.	6'48	
Cárrega.	10'37	
Omnibus.	3	
Ràpit.	5'09	
Los trens correus y ómnibus portan cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a , el de cárrega de 2. ^a y el ràpit de 1. ^a y 2. ^a .		

De Gerona á Port-Bou

	Mati	Tarde
Omnibus.	8'39	
Cárrega.		42'43
Mixte.		5'40
Correu.		7'35
Lo tren ómnibus porta cotxes de 1. ^a , 2. ^a y 3. ^a el de cárrega y mixte de 2. ^a y 3. ^a y el correu de 1. ^a y 2. ^a .		

LÍNEA DE SAN FELIU DE GUIXOLS Á GERONA

De Gerona á San Feliu

	Mati	Tarde
Tren de banyistes (Juriol y Agost).	5'09	
Correu.	8'54	
Mixte.	11'44	
Mixte.	3'22	
Correu.	5'35	
Tots los trens portan cotxes de 1. ^a y 2. ^a classe.		

De San Feliu á Gerona

	Mati	Tarde
Correu.	4'32	
Mixte.	7'30	
Correu.		12'44
Mixte.		2'50
Tren de banyistas (Juriol y Agost).		5'40

LÍNEA DE OLOT Á GERONA

De Salt (Gerona) á Amer

	Mati	Tarde
Núm. 2.	9'10	
Núm. 4.	3	
Núm. 6.	6	

Tots los trens portan cotxes per ara de 2.ª y 3.ª classes

De Amer á Salt (Gerona)

	Mati	Tarde
Núm. 4.	7'40	
Núm. 3.		4
Núm. 5.		4'30

ORDINACIÓNS

Pera Banyolas á las 9 y 14 matí (correu) y á las 2, 4 y 6 de la tarde. (Fonda del Centre y casa Jendreta)

Pera Cassá de la Selva cada mitja hora (Pont de Pedra)

Pera Olot á las 11 matí (correu) y á las 6 de la tarde. (Fonda del Centre)

Pera La Bisbal á la 1 de la tarde. (Hostal de la Rossa voltas d' en Rosés)

Pera Anglés, La Sellera y Amer á las 10 matí (correu) Hosta de Miquel Boix. (Plassa del Gra)

Pera Salt tot lo matí fins á las 6 de la tarde. (Pont de Pedra)

LA PREVISIÓ ESPANYOLA

Companyia de segurs contra incendis á prima fixa

Capital: 2.000.000 de Pessetas
Fundada l'any 1883

DOMICILI SOCIAL: ORFILA, 9. SEVILLA

Sub-direcció Regional: Plaça del Carril, 6, 2.º Gerona

Sub-direcció Regional: D. ANGEL TREMOLLS Y PELL

Sinestres pagats: Rs. 3.524.286,92

BANCH VITALICI DE ESPANYA

LA PREVISIÓN

BANCH VITALICI DE CATALUNYA

Companyias de segurs sobre la vida reunidas

Carrer Ample, núm. 64

BARCELONA

CAPITAL SOCIAL

15.000.000 DE PESSETES

Reservas en 31 Desembre de 1896. 9.235.908'05 pessetes
Capitals assegurats desde la fundació

de las C.^a fins al 30 Juny 1897. 195.906,957'44

Patat per sinistres, pólisses venudes

y altres comptes fins igual data. 12.691,707'02

Delegat general en la Provincia

Joseph Coderc y Bacó

Representant en la Capital

Anicet Palau

Agents en la mateixa

Toribio Corominas.—Narcís Boadas

LOGRONÉS

SETMANARI PORTA-VEU
DEL «CENTRE CATALANISTA DE GERONA Y SA COMARCA»

Redacció y Administració. Cort-Real, tnm. 7, 1

PREUS DE SUSCRIPCIÓ.

1 peseta trimestre

1'25 id.

Estranger. 1'50 pessetas trimestre

Un número sol. 0'10 id.

Fora. 1 id.

CORREUS

ENTRADAS

Madrid.	8'48	matí.
Barcelona.	8'48	m.
França.	7'00	m. y 3'49 tarda
Puigcerdá y Ripoll.	5'30	m.
Olot y sa línia.	5'30	
Sant Feliu de Guíxols.	7'00	m. y 6 tarda
Amer y sa línia.	6'30	m.
Sant Aniol y sa línia.	7'00	m.
Estanyol y sa línia.	7'00	m.

SORTIDAS

3'19 tarda
7'00 matí
8'48 m. y 8'00 nit.
11'00 m.
11'00 m.
9'00 m. y 6'00 tarda
40'00 m.
10'00 m.
10'00 m.

MAXIM FERNANDEZ

PERRUQUER DE S. M.

Aigua Minòrma vegetal per teuyir lo cabell. Non val en lo mon, perquè á més de sos efectes marevollosos no tanca ni perjudica la pell en lo més mínim.

Aquest assombrós y sorprendent específich se usa en la perruqueria.

5, CARRER DE L' ARGENTERIA 5.—ENTRESOL.

GERONA

Son tinturas superiors
las que en Máximo fabrica:
tenyintse ab elles, senyors
un vell, troba sense esfor
dona jove, guapa y rica.

TINTURA ABISSINIA INSTANTANEA